

Saksmanien sukuseuran jäsenkirje 2016

MUISTAAKSENI LAULAN

Laulu on viestinnän varhaisin muoto, tunteiden ja itseilmaisun väylä. Vauva jokeltelee ja leikki-ikäinen rallattaa vapaasti, mutta iän myötä itsekritiikki tai latistava palaute vaientaa monet.

Elias Lönnrot on kuvannut laulamista seuraavanlaisesti: "Laulu on ihmiselle ikään kuin toinen kieli, jolla alkaa sydämensä liikutuksia ilmoitella, koska tavallinen kieli ei löydä sanoja tarpeeksensa".

Yhteislaululla on monitasoiset sosiaaliset merkitykset: Laulaessaan ihminen voi kokea suurta yhdessäolon tunnetta - hän samalla on yksi joukosta ja toisaalta oma itsensä. Laulun avulla ihminen voi nostaa itsetuntoaan, sillä hän voi laulun luomissa mielikuvissa olla kuka tahansa, elää missä tahansa ja tehdä mitä tahansa.

Laulut ovat luonteva tie muistoihin, sillä jokaisella on jokin laulu, joka liittyy juuri hänen historiaansa. Niissä voi myös käsitellä ihmissuhteita mukaan lukien vanhemmat. Laulujen avulla ihminen voi viestiä enemmän kuin mitä puheen välityksellä on mahdollista. Lauluissa voi sanoa senkin, mitä ei muuten uskalla ja todeta sen jälkeen, laulun olevan vain laulu, ei muuta.

Laulu mahdollistaa myös surutyön tekemisen. Ne voivat jäädä "soimaan päähän", millä voi olla hoitava merkitys. Jokin laulu voi aktivoitua mielessä ja toimia rohkaisten, lohduttaen tai inspiroiden. Laulujen avulla voi saada kokemuksen siitä, että omat, henkilökohtaiset pulmat ovat tuttuja muillekin. Jakamisen kokemus voi toimia terapeuttisesti.

Laulu tuottaa mielihyvää. Musiikilla on samanlaisia neurokemiallisia yhteyksiä aivojen palkitsemisjärjestelmiin kuin ruoalla ja seksillä. Ja vielä, laulaminen kohentaa ryhtiä ja hengitystä sekä tukee vastustuskykyä.

Jouluajan juhlat tarjoavat meille oivallisen mahdollisuuden laulamiseen.

*Laulakaamme yksin ja yhdessä,
kotona, kuorossa ja kirkossa!*

PÄIVITÄMME Lukkari, talonpoika, kuppari - SUKUKIRJAA KAIPAAMME TIETOJA

Painos on loppunut, uusi päivitetty painos valmistuu sukkokoukseen 2017 mennessä. Nyt on oikea aika toimittaa kirjaan lisää sukutietoja. Voit täydentää elämäntarinaasi, lisätä perhemuutoksia (syntymä-, kuolin-, avio/avoliittotiedot) sekä korjata virheitä ja esittää toiveita. Kirjaan voimme lisätä myös valokuvia (painetaan mv.) ao. taulun yhteyteen. Nyt vain albumit auki ja erityisesti vanhat valokuvat liikkeelle!

Skannaa tai lähetä paperikuvia, jotka sihteeri palauttaa ne kopioituaan. Kaikki kirjaan tarkoitetut tiedot ja kuvat on toimitettava 30.4.2017 mennessä sihteerille, sähköpostina tai kirjeessä. Osoite takasivulla.

MUISTI ON KUMMALLINEN, KAIKKEA LÖYTYY KUN SITÄ KAIVAA

Pitkä sukupolviketju ja siihen liittyvät tarinat antavat elämälle syvyyttä ja ne on hyvä välittää jälkikasvulle. Ihmisen on hyvä tietää, mistä hän on kotoisin ja mihin hän kuuluu. Uskotaan, että tämä tietoisuus myös auttaa rakentamaan omia ihmissuhteita nykyajassa. Muistelmia, henkilökuvauksia ja tarinoita kerätään edelleen ja niitä julkaistaan sukuseuran nettisivujen "Tarinatupa"-sivulla.

VIETÄMME SUKUJUHLAA la 29.7.2017 VÄÄRNIN PAPPILASSA Lapinlahdella

Väärnin pappila on kansalliskirjailija Juhani Ahon syntymäpaikka ja pappilan empiretyylinen päärakennus on valtakunnallisesti merkittävä rakennussuojelukohde.

Rakennus siirtyi v. 2006 kirjailija *Minna Kettusen* ja hänen puolisonsa muusikko *Jarkka Rissasen* perustaman yhtiön omistukseen. Väärnin Pappila avattiin pieteetillä toteutetun entisöinnin jälkeen vuonna 2008 kohtamispaikaksi.

Varaa aika kalenteriisi jo nyt, varsinainen kutsu tulee toukokuun 2017 lopussa. Tervetuloa nauttimaan ohjelmasta, kulttuuri-miljööstä, Pappilan pitopöydästä ja ennen kaikkea tapaamaan sukulaisia!

Tutustu pappilaan tästä: www.vaarninpappila.fi.

Toivomme JÄSENMAKSUJA - UUSIA JA UNOHTUNEITA tilille FI69 5342 0120 0068 26

Vuosijäsenmaksu on vain 15 € / henkilö

Ainaisjäseneksi voit liittyä 200 euron kertamaksulla.

Maksettua jäsenmaksun olet täysivaltainen yhdistyksen jäsen, joten sinulla on oikeus tehdä aloitteita ja vaikuttaa sukuseuran toimintaan. Kerran vuodessa saat jäsenkirjeen ja nettisivut ovat aina käytettävissä:

www.saksmansukuseura.fi

Jäsenmaksuvaroilla pyörii koko yhdistyksen toiminta: niillä maksetaan mm. sukututkimuskulut, painatukset ja postitukset jne. Toimihenkilöille ei makseta palkkioita eikä korvata esim. matkakuluja, vaan kaikki tehdään talkootyönä. Haluathan kuulua yhdistykseen ja tukea sukuseuran toimintaa ensi vuonnakin!

Parhaat kiitokset jäsenmaksustasi! Uudet jäsenet lämpimästi tervetuloa!

Lyhtyjä sankarihaudoille

Reserviläisliitto ry:n Karttulan yhdistys hankkii yhtenäiset, metalliset kynttilälyhdyt sankarihaudoille. Sankarihaudoissa lepäävät myös veljekset Toivo Saksman, hän kaatui 1939 ja Lauri Saksman, joka kaatui 1944. Sukuseura päätti tukea hanketta 30 eurolla.

Åke Vallan elämäkerta itsenäisyys100.fi julkaisuun

Tukihakemus / FT Jouko Kokkonen

Hankkeen tavoitteena on kirjoittaa noin 60 sivun kuvitettu elämäkerta, joka painetaan. Teokseen sisällytetään lyhyet ruotsin- ja englanninkieliset yhteenvedot, sillä elämäkerta on osa suomalaisen siirtolaisuuden historiaa. Åke Vallan elämäkerta on tarkoitus julkaista keväällä 2017. Tiivistelmä työn tuloksista julkaistaan itsenäisyys100.fi -sivustolla. Mikäli rahoitusta ei saada hankittua riittävästi, niin hanke toteutuu joka tapauksessa suppeampana nettijulkaisun ja monisteen yhdistelmänä. Sähköinen versio voidaan julkaista myös Saksmanien sukuseuran sivuilla. Johtokunta piti hanketta arvokkaana ja päätti tukea sitä 100 eurolla.

LUKKARINRAKKAUTTA vai lukkarin rakkautta?

Lukkari ja rakkaus näyttävät kummallisesti kietoutuvan yhteen. Lukkarinrakkaudella on ranskalainen esikuva – amour de clocher -, joka tarkoittaa kotiseudunrakkautta, jopa nurkkakuntaisuutta tai nurkkapatriotismia. Ruotsinnos – klockarkärlek on siis virheellinen ja perustuu cloche- sanan väärään tulkintaan. Clocher ei merkitse lukkaria vaan kellotapulua tai kotiseutua, kotikylää. Kylissä oli yleensä keskeisellä paikalla jonkinlainen kellotorni.

”Valmis kuin lukkari sotaan” on vanha pasifistinen laiskuussanonta muinaisilta aikakausilta. Lukkarit olivat puolisaatyläisiä, joiden arvostusta lisäsi se, että heidät oli vapautettu sotaväenotosta eli asevelvollisuudesta. Toisten keskuudessa tämä herätti kateutta, minkä vallassa aikanaan kehitettiin kyseinen laiskaa ihmistä pilkkaava sanonta.

Eri puolilla maata on ollut tapana sanoa, että kutoja *”ottaa lukkarin viereensä yöksi”* tai pääsee(tai joutuu), jos kutominen ei aluksi ota sujuakseen. Tässä lukkari nimittäin tarkoittaa kangaspuissa olevaa tukkia, jolle kangas kiertyy. Sen ruotsinkielisen esikuvan, sanan klockare tai klockarstock on selitetty johtuvan siitä, että tukin päässä oleva lukituslaite sanoo ”klock, klock”. Vaikka rakkaus sanonnassa ei esiinnykään, ilmaus kuitenkin sisältää selvän eroottisen vihjeen.

”Rakastunut kuin lukkarin kissa”. Vertauksessa on kyse todellisesta lukkarista ja todella kiihkeästä intohimon tunteesta. Vaikka kissavertauksia tunnetaan muuallakin – esim. Ranskassa *”amoureux comme un chant”* ja Suomessa *”kuin kissa pistoksissa”*- juuri lukkarin kissaan liittyvä vertaus lienee alkuaan ruotsalainen. Voi kuvitella, että jossakin

Taalainmaalla on maaliskuisena kuutamoyönä istunut kivisen kirkkoaidan päällä lukkarin musta katti *”klockarkatten”* ja ympäristön harmiksi ilmaissut kovaäänisesti lemmentuskaansa. (Lähde: [http:// www.kotus.fi](http://www.kotus.fi))

Lampuoti vai loinen?

Sukukirjaa selaillessa vanhoissa henkilötiedoissa esiintyy nimikkeitä, joiden merkitys on jo hämärtynyt, joten lyhyt selitys lienee paikallaan. Säätö-yhteiskunnassa oli kolme perinteistä säätöä **aateli**, **papisto**, **porvaristo** sekä Suomessa **manttaaliin** pantua maata omistavat **talonpojat**. >>>>

Maaton väestö

Yliä pitkälti 1900-luvulla maamme maaseudulla elettiin lähes maaorjuuteen verrattavissa oloissa, kunnes torpparilaki v. 1922 toi parannusta tilanteeseen.

Loinen nimitys tarkoitti maataloudessa alimmalla tasolla olleen ihmisryhmän edustajaa, joka oli vailla omaa tahi muuta vakinaista asuinsijaa. Loiset elivät talollisten saunoissa, muissa ulkorakennuksissa tai tuvan nurkassa. He tekivät taloon töitä sopivassa määrin elantonsa ja asumisensa edestä.

Irtolaiseksi laskettiin henkilö silloin, kun hän oli työkykyinen, mutta vailla asuinsijaa ja kykenemätön elättämään itseään omista varoistaan. Hän oli velvollinen ottamaan vuosipestin johonkin taloon, muuten hän saattoi saada syytteen irtolaisuudesta ja joutua esim. pakkotyöhön, naiset kehruulaitokseen.

Piiat ja rengit olivat loisia ylempää kansanosaa, joka teki palvelusopimukset talon kanssa vuosittain. Piiat ja rengit asuivat talojen renkituvissa yhteismajoituksessa. Piika (piga) myös naimaton nainen.

Muonamiehet olivat jo loisia selvästi ylempää kastia. He asuivat omistamissaan tai vuokraamissaan taloissa, mutta saivat osan palkastaan jauhoina, villoina tai maitona ja voina. Muonamies ei omistanut maata, mutta häntä arvostettiin korkeammalle kuin loista.

Mäkitupalainen sai asuttavakseen torpan, jonka ympärillä oli viljeltävänä pieni pala maata. Mäkitupalainen sijoittui muonamiehen ja torpparin väliin. Vuokra maksettiin työnä, joka normaalisti oli 80 % asujien työajasta.

Torppari oli vuokraviljelijä, joka oli vuokrannut viljeltäväkseen osan maatilasta. Vuokraan kuului pala maata, jonka suuruus sovittiin torpparisopimusta tehtäessä. Torpan vuokra maksettiin ns. *taksvärkkipäivinä*, joista arvokkaimpia olivat mies/hevonen työpäivä. Torpan vuokraa maksettiin mies-ja naistyöpäivinä, viljana, kudonnaisina tai villoina. Torppari ei tuntenut käsitettä vapaa-aika.

Lampuoti oli kaikkien edellä mainittujen yläpuolella, sillä hän oli vuokrannut **koko tilan**, tosin korkeaan ylihintaan. Tavallisesti aatelisto ja papisto eivät maksaneet veroa valtiolle vuokraamastaan maatilasta, mutta kuitenkin perivät lampuotilta veroa jopa 50 %:a tilan tuloista.

Kylänloppulainen tahi kylänperäläinen oli Savossa kylän asukas, jolla ei ollut vakituista asuntoa. Koska hän ei täten kuulunut mihinkään taloon hänet merkittiin kirkonkirjoissa asukasluettelon loppuun.

Oi käykää, ystävät, laulamaan
kun joulu, joulu on meillä!
Se tuttu ystävä vanhastaan,
on tänne poikennut matkoillaan
ja viipy hetkisen meillä.

**Valoisaa Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta**

toivottaen sukuseuran johtokunta

YHTEYSTIEDOT toimikausi 2014 -2017 & kotisivut: www.saksmansukuseura.fi

Seuran esimies

Liisa Särkkä
Mäkitie 18
52300 RISTIINA
p. 050-3848 786
liisairene@hotmail.com

Rahastonhoitaja
Heikki Partanen
Sarvijärventie 31
72400 PIELAVESI
p.0400-378 829
heikkis.partanen@suomi24.fi

Sihteeri
Meeri Rönkä
Lokkitie 9
71160 RIISTAVESI
p. 0400 573349
meeri.ronka@pp.inet.fi

Jäsen
Sinikka Kähkönen
Aaponkatu 8 A 4
50170 MIKKELI
p. 044 2840 977
sinikka1.kahkonen@gmail.com

Jäsen
Kari Kärkkäinen
Iisalmentie 731
72400 PIELAVESI
p.0400 378 412
karkkainen.kari.mp@gmail.com

Jäsen
Helena Rönkkö
Hirvenpolku 1 AD 5
70910 VUORELA
p.044-5873 534
helena.ronkko50@gmail.com

varapuheenjohtaja
Seppo Saksman
Viinamäentie 3
72100 KARTTULA
p.044 384 4181
irma.ahtola@pp2.inet.fi

Varajäsen
Marja-Terttu Hanhisuanto
Kivikukantie 1 A 3
37550 LEMPÄÄLÄ
p. 045 861 9055
hanhisax@gmail.com

Varajäsen
Marjatta Väänänen
Räisälänrannantie 45 B
72710 VAARASLAHTI
p. 0400 192 117
marjatta.vaananen@hotmail.fi

Sukututkimustyöryhmä
Jarmo Saksman
Orminkuja 1 as 24
20610 TURKU
p. 040 768 0093
jarmo.saksman@gmail.com

Toiminnan tarkastajat

Ossi Saksman, p. 044 7376200
Pentti Saksman p. 040 820 5795

varalla
Mikko Hiltunen, p.040 415 5546
Tuula Huovinen, p.0400 274 247

